

ВИСНОВОК ГРОМАДСЬКОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

від «19» січня 2015 р.

Назва законопроекту	«Про реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізацію фонду оплати праці»
Назва прийнятого Закону	«Про реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізацію фонду оплати праці»
Номер законопроекту	1573
Дата реєстрації законопроекту	22 грудня 2014 р.
Номер і дата прийняття Закону	77-VIII, 28 грудня 2014 р.
Дата набрання чинності (введення в дію)	1 січня 2015 р.
Ініціатор законопроекту	Кабінет Міністрів України
Веб-адреса картки законопроекту на сервері ВРУ	http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53067
Головний комітет ВРУ	Комітет з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення
Інші комітети	Комітет у справах ветеранів та інвалідів Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Комітет з питань культури і духовності та ін. (усього 16 комітетів)
Етапи проходження законопроекту	Повернуто з підписом від Президента (31.12.2014)
Висновок Головного науково-експертного управління ВРУ	Підтримує спрямованість законодавчої ініціативи щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування (24.12.2014)
Висновок профільного Комітету ВРУ	Законопроект відхилити (27.12.2014)
Висновок Комітету ВРУ з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	Відсутній
Інші висновки	Відсутні
Корупційна небезпечність проекту (за 5-бальною шкалою)	2
Суспільна важливість проекту (за 5-бальною шкалою)	4
Висновок та рекомендації Громадської експертної ради	Виявлено корупційні ризики. До закону потрібно внести зміни.

Виконавець: Олександр Банчук, експерт Центру політико-правових реформ, кандидат юридичних наук.

Перевірів: Микола Хавронюк, директор з наукового розвитку Центру політико-правових реформ, доктор юридичних наук, професор.

РЕЗУЛЬТАТИ ГРОМАДСЬКОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Корупціогенні фактори

	<i>Корупціогенний фактор</i>	<i>Кількість норм</i>
1)	неправильне визначення функцій, повноважень (обов'язків) і відповідальності певних суб'єктів (органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших осіб, на яких поширюється дія Закону «Про запобігання корупції»):	-
	- визначення компетенції за формулою «має право»;	-
	- широта дискреційних повноважень;	-
	- надмірна свобода підзаконної нормотворчості;	-
	- відсутність відповідальності за правопорушення;	-
2)	колізії і вади законодавчої техніки;	5
	- колізії;	5
	- корупціогенні вади законодавчої техніки;	-
3)	прогалини в регулюванні:	-
	- прогалини в нормах матеріального права;	-
	- відсутність або недостатність контролю і прозорості;	-
	- відсутність або недостатність адміністративних і судових процедур;	-
	- відсутність або недостатність конкурсних (аукціонних) процедур;	-
4)	неправильне визначення умов реалізації належного особі – одержувачу публічних послуг права (необґрунтовані обтяження при його реалізації) або умов виконання обов'язку;	-
5)	неправдиві цілі прийняття законопроекту.	-
	Всього	5

Задекларована суть законопроекту

<i>Мета</i>	<i>Спосіб досягнення</i>
Створення умов для стабілізації фінансового стану держави, зниження навантаження на фонд оплати праці та приведення до фінансових можливостей дії положень окремих законів України.	Нова редакція Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», як Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», внесення змін до деяких законодавчих актів (Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП), Закону «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», Кодексу України про адміністративні правопорушення, тощо).

Яким чином може працювати корупційна схема (у т.ч. хто може одержати неправомірну вигоду, а хто може постраждати):

Застосування окремих положень Закону може призвести до збільшення дискреції правозастосовних органів, а наявність колізій може сприяти вчиненню корупційних правопорушень, зокрема суддями при вирішенні справ з урахуванням колізійних норм.

Ключові наслідки

Стаття Закону	Корупціогенний фактор	Наслідок
П. 8 ч. 1 ст. 1	Колізія. Запропоноване визначення «страхового стажу» не узгоджується із визначенням, наведеним у ч. 1 ст. 9 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, відповідно до якого страховий стаж – це не лише «період (строк), протягом якого особа підлягає соціальному страхуванню», а й період, протягом якого «сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування...».	Може сприяти вчиненню корупційних правопорушень службовими особами відповідних органів при вирішенні питання про наявність чи відсутність у особи відповідного страхового стажу.
Ст. 20	Колізія. Цією нормою значно звужується кількість соціальних послуг і виплат, які здійснювались при тимчасовій втраті працездатності особою за попередньою редакцією Закону «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (ст. 21). Це суперечить положенням ч. 3 ст. 22 Конституції України, відповідно до якої «при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».	Може поставити питання про неконституційність окремих положень Закону та проведення реформи соціального страхування в цілому, а також сприяти вчиненню корупційних правопорушень суддями, які вирішуватимуть цю колізію.
П. п. 1 п. 2 Прикін цевих та перехі дних положе нь	Колізія. Скасовується одна із важливих гарантій захисту прав працівників в трудовому законодавстві, а саме положення про те, що «трудоий договір вважається укладеним і тоді, коли наказ чи розпорядження не були видані, але працівника фактично було допущено до роботи» (ч. 4 ст. 24 КЗпП). Це призведе до фактично звуження змісту прав працівників, щодо яких були порушені вимоги з оформлення трудових відносин, які вже склались на момент прийняття цього Закону. Відповідно таке положення суперечить ч. 3 ст. 22 Конституції України.	Може поставити питання про неконституційність окремих положень Закону та сприяти вчиненню корупційних правопорушень службовими особами відповідних органів при вирішенні питання про наявність чи відсутність у працівника трудових відносин.
П.п. 9 п. 2 Прикін цевих та перехі дних положе нь	Колізія. Частина 4 ст. 265 КЗпП пропонується викласти в такій редакції: «штрафи, зазначені у частині другій цієї статті, накладаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України». Таке положення суперечить п. 22 ст. 92 Конституції України: засади цивільно-правової відповідальності, діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них визначаються виключно законами України.	Може поставити питання про неконституційність окремих положень Закону та призвести до необґрунтованого збільшення повноважень уряду.
П.п. 2 п. 33 Прикін	Колізія. Запропоновано виключити з числа платників єдиного внеску членів сімей фізичних осіб-	Може поставити питання про неконституційність окремих положень

цевих та перехідних положень	підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності (п. 4 ч. 1 ст. 4 Закону «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»). Фактично запровадження такої норми позбавляє таких осіб права на матеріальне забезпечення і соціальні послуги у разі настання страхового випадку, що суперечить положенням ч. 3 ст. 22 Конституції України, відповідно до якої «при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод».	Закону та проведення реформи соціального страхування в цілому, а також сприяти вчиненню корупційних правопорушень суддями, які вирішуватимуть цю колізію.
------------------------------	--	---

Рекомендації: Для усунення виявлених корупціогенних чинників необхідно внести відповідні зміни до Закону.